

Kamer der Volksvertegenwoordigers.

VERGADERING VAN 18 DECEMBER 1906.

Wetsvoorstel waarbij de artikelen 402, 403, 404, 405, 408, 423, 432, 435 en 442 van het Burgerlijk Wetboek worden ingetrokken of gewijzigd, de vrouw tot de familieraden wordt toegelaten en haar het recht wordt gegeven eene voogdij uit te oefenen.

TOELICHTING.

MIJNE HEEREN,

Onlangs heeft de Kamer beslist de onrechtvaardige bepaling, waarbij het onderzoek naar het vaderschap verboden was, uit onze wetten te doen wegvallen.

In ons Wetboek staat eene andere bepaling die onverwijld behoort te worden afgeschaft, omdat zij de vrouw onmiskenbaar verongelijkt en in strijd is met het werkelijk belang der kinderen; wij bedoelen het 3de lid van artikel 442, waarbij de vrouwen, andere dan de moeder en de vrouwelijke bloedverwanten in de opgaande lijn, buiten de voogdij en de familieraden zijn gesloten.

Het Wetboek van 1804, dat de rechten van de vrouwen zoo weinig in aanmerking neemt, verbeterde nochtans haren toestand in zake van voogdij: aan de overlevende moeder draagt het de wettige voogdij op (art. 390); het laat toe, dat de moeder eenen voogd bij uiterste wilsbeschikking benoeme (art. 397); het machtigt den familieraad, ingeval hij tot het benoemen van eenen voogd moet overgaan, de voogdij op te dragen aan de vrouwelijke bloedverwante in de opgaande lijn.

« Het kwam billijk voor, zegt Berlier in zijne Memorie van Toelichting,
» de moeders toe te laten tot de waardigheid van de wettige voogdij: voor-
» heen mochten zij optreden als voogdessen van hare kinderen, doch dat
» geschiedde als 't ware in afwijking van het gemeene recht.

» Hadden zij echter minder genegenheid voor hare kinderen en bemin-
» den zij die minder dan hun vader dat deed?...

» En werd haar geen recht gedaan, werd haar te lang miskend karakter

niet luister bijgebracht door haar als een recht toe te kennen wat zij enkel als eene gunst bekwamen? »

» De moeder, schrijft de heer Laurent, is voogdes van rechtswege; dat » nieuw begrip is eene hulde gebracht aan het beginsel der gelijkheid, en, » is er ooit gelijkheid noodig, dan is het wel wanneer een plicht moet » worden vervuld en een bewijs van genegenheid moet worden gegeven. »

Door deze redenen wordt het opdragen van de wettige voogdij aan de overlevende moeder volkomen gebillijkt; maar tevens wordt daardoor het beginsel, krachtens hetwelk de vrouwen buiten de voogdij, door den familieraad of bij uiterste wilsbeschikking opgedragen, zijn gesloten, op even beslissende wijze veroordeeld.

De voogd heeft tot last zorg te dragen voor den persoon van den minderjarige en dezen te vertegenwoordigen in al de akten van het burgerlijk leven.

De overlevende vrouw wordt wettelijk vermoed bekwaam te zijn om dien dubbelen last waar te nemen.

Waarop steunt men een volstrekt vermoeden van onbekwaamheid ten laste der zusters, moeien of andere naaste vrouwelijke bloedverwanten?

Welke redenen voert men aan om ze gelijk te stellen met minderjarigen of geïnterdiceerden?

« Deze gelijkstelling », schrijft de heer Réville (bladzijde 5 van het wetsvoorstel betreffende de hervorming van de voogdij, bij de Fransche Kamer ingediend gedurende het zittingsjaar 1905), « volstaat om te bewijzen dat » het begrip van intellectuele en burgerlijke ondergeschiktheid, door onze » oude romanisten voorgestaan, nog steeds op dat gebied geldend is.

» Zij laat zich niet meer rechtvaardigen in een tijd waar aan de vrouw » dezelfde en soms eene hogere opleiding wordt gegeven als aan den man.

» Schijnt het niet wonderlijk dat lieden, die enkel eene zedelijke en » intellectuele bekwaamheid van tweeden rang hebben, in eenen familie- » raad optreden, terwijl hunne zuster, ondanks hare diplomas als onderwij- » zeres en ofschoon zij even naaste, soms nadere bloedverwante van den » minderjarige is als die lieden, buiten den familieraad is gesloten om de » reden door de vroegere rechtsgeleerden samengevat in deze woorden : » *fragilitas sexus* ? »

Sedert die begrippen over de ondergeschiktheid der vrouw door den *Code Napoléon* werden bekrachtigd, is er eene eeuw heengegaan over ons land, eene eeuw gewijd aan vreedzamen arbeid die de toestanden van het intellectueel en zedelijk leven der vrouwen evenals dat der mannen grondig heeft gewijzigd.

En thans mag men staande houden, dat het wettelijk vermoeden van onbekwaamheid door de feiten dikwijls genoeg wordt gelogenstraft om eene wijziging in de bestaande wetten te billijken en noodig te maken.

Waarom dient de keuze van den overlevende of van den familieraad te worden beperkt uitsluitend tot de mannelijke bloedverwanten? Waarom verplicht men hen soms zich tot vreemden te wenden, wanneer vrouwelijke

naaste bloedverwanten aanwezig zijn die al de vereischte bekwaamheden bezitten?

De overlevende echtgenoot of de familieraad kunnen het best oordeelen over het belang van den minderjarige, en dit belang eischt dat zij hunne keuze kunnen doen onder zooveel mogelijk personen.

Achten zij dat eene vrouw beter in staat is om zich te belasten met de opleiding van het kind en het beheer zijner goederen, dan miskent de wet, die hun verbiedt die vrouw tot voogdes te benoemen, het belang van het kind dat zij tot last heeft te beschermen.

Overigens, in onze rechtspraak komt een geval voor, waar het Hof den wil in het testament van den vader uitgedrukt, om het kind uit het eerste huwelijk toe te vertrouwen aan zijne tweede echtgenote, heeft doen nakomen in het belang van het kind, niettegenstaande de gebiedende bepalingen van het Wetboek en het aandringen van den voogd. (Zaak de la Rousselière.)

Uit dat bewijs, evenals uit de andere bovenstaande bewijzen blijkt, dat het noodig is het 3de lid van artikel 442 af te schaffen.

Dat lid zal kunnen vervangen worden door de nieuwe bepaling, opgenomen in het nieuw artikel 442bis.

Deze wijziging is de eenige hoofdzakelijke wijziging die wij den wetgever verzoeken te brengen in de bepalingen betreffende de voogdij.

De bepaling van artikel 402 moet worden gewijzigd, omdat zij het ongerechtvaardigd voorrecht van de mannelijke bloedverwanten in de opgaande lijn bevestigt of ten minste aan dezen de voorkeur geeft boven de vrouwelijke bloedverwanten in dezelfde lijn.

Het laat zich, op algemeene wijze, begrijpen, waar er te kiezen valt tusschen den vader en de moeder, dat de voorkeur worde gegeven aan den vader en dat wel uit hoofde van het beginsel van gezag bestaande voor den man en den vader; doch wanneer het betreft meer verre bloedverwanten in de opgaande lijn, zijn het nog enkel vermoedens van genegenheid en ondervinding die in aanmerking kunnen komen.

De afschaffing van de artikelen 403 en 404 is het gevolg van de wijziging in artikel 402, en de wijzigingen, door het hierna volgend wetsvoorstel gebracht in de artikelen 405, 406, 423 en 432 van het Burgerlijk Wetboek, bedoelen enkel den vorm daarvan, dienende om de teksten te doen overeenstemmen met het nieuwe beginsel dat in de wet wordt opgenomen.

Overigens, de vreemde wetten wijzen ons aan hoe wij moeten te werk gaan :

In Italië mag de ongehuwde volle zuster voogdes worden benoemd door den familieraad, evenals eene vrouwelijke bloedverwante in de opgaande lijn.

De wet in het kanton Geneve (1897) is volstrekt vrijzinnig.

De tekst daarvan luidt :

« Elke persoon, man of vrouw, is bevoegd om te worden aangesteld als voogd, toeziende voogd, curator, gerechtelyke raadgever alsmede om deel uit te maken van een familieraad. »

In Hongarije, zijn de vrouwen bevoegd om deel uit te maken van de familieraden.

In Rusland, is de burgerrechtelijke bevoegdheid der vrouw hoegenaamd niet beperkt.

Volgens het Duitsche Burgerlijk Wetboek is de gelijkheid zeer uitgestrekt : eene vrouw kan voogdes worden benoemd bij testament van den vader of van de moeder.

Elke vrouw heeft aanspraak op de voogdij over de kinderen die niet hare kinderen zijn, doch, wanneer het eene gehuwde vrouw geldt, kan zij slechts voogdes worden benoemd met toestemming van haren man.

In het onlangs gewijzigd Nederlandsch Wetboek komen nagenoeg dezelfde bepalingen voor.

Voor de door ons verdedigde stelling is het van belang hier artikel 387 op te nemen ;

Het luidt aldus :

» De gehuwde vrouw kan de voogdij niet op zich nemen zonder den bijstand van haren man of zijne schriftelijke toestemming.

» Indien de echtgenoot zijn bijstand heeft verleend of zijne toestemming heeft gegeven, of indien hij met de vrouw in het huwelijk is getreden nadat haar voogdij was aangevangen, gelijk mede indien de vrouw (ingevolge artikel 167 of artikel 169) met machtiging des rechters de voogdij heeft op zich genomen, is de gehuwde voogdes evenals de ongehuwde, zonder machtiging of bijstand, tot alle handelingen de voogdij betreffende bevoegd en deswege aansprakelijk. »

Uit de wijzigingen die reeds in de verscheidene vermelde wetten betreffende de voogdij zijn gebracht, evenals uit de werken van de rechtsgelcerden, in al de landen van Europa, blijkt dat men niet langer wachten mag om uit onze wetten bepalingen te doen wegvallen die onmiskenbaar in strijd zijn met onze huiselijke zeden, met de uitbreiding van de intellectuele en zedelijke vorming der vrouwen en met al de moderne begrippen omtrent hare rol in het gezin.

Steunende op die overwegingen, hebben wij de eer de Kamer der Volksvertegenwoordigers te verzoeken het wetsvoorstel, waarvan de tekst hierna volgt, aan te nemen.

H. DENIS.

PROPOSITION DE LOI

ARTICLE PREMIER.

Les articles 402, 403, 404, 442 du Code civil sont abrogés ou modifiés ainsi qu'il suit :

Art. 402. — Lorsqu'il n'a pas été choisi au mineur un tuteur par le dernier mourant de ses père et mère *et que le mineur a un autre ascendant ou ascendante*, celui-ci sera tuteur de droit.

S'il y a concurrence entre plusieurs ascendants ou ascendantes, la nomination sera faite par le conseil de famille.

Art. 403. — Cet article est abrogé.

Art. 404. — Cet article est abrogé.

Art. 442. — Ne pourront être tuteurs ni membres de conseils de famille :

1° Les mineurs, excepté les père et mère ;

2° Les interdits ;

3° Tous ceux qui ont ou dont les père et mère ont avec le mineur un procès dans lequel l'état de ce mineur, sa fortune ou une partie notable de ses biens sont compromis.

Art. 442 bis. — La femme mariée nommée tutrice devra être autorisée par son mari, qui devient cotuteur, à accepter la tutelle.

WETSVOORSTEL

ARTIKEL 1.

De artikelen 402, 403, 404, 442 van het Burgerlijk Wetboek worden ingetrokken of gewijzigd zooals volgt :

Art. 402. — Wanneer niet door den laatststervende, vader of moeder, voor den minderjarige een voogd is gekozen *en de minderjarige een anderen bloedverwant of bloedverwante in de opgaande lijn bezit*, is deze van rechtswege voogd.

Treden verscheidene bloedverwanten in de opgaande lijn, mannelijke of vrouwelijke, te gelijker tijd op, dan geschiedt de benoeming door den familieraad.

Art. 403. — Dit artikel wordt ingetrokken.

Art. 404. — Dit artikel wordt ingetrokken.

Art. 442. — Voogd of lid van den familieraad *mogen* niet zijn :

1° Minderjarigen, uitgezonderd de vader *en* de moeder ;

2° Geïnterdiceerden ;

3° Al degenen die zelf of wier vader *en* moeder met den minderjarige een rechtsgeding hebben, waarbij de staat van den minderjarige, zijn vermogen of een aanzienlijk gedeelte zijner goederen is betrokken.

Art. 442bis. — De gehuwde vrouw, die tot voogdes is benoemd, moet tot het aanvaarden van de voogdij worden gemachtigd door haren man, die medevoogd wordt.

Cette autorisation sera donnée dans la huitaine par une déclaration faite devant le juge de paix du domicile du mineur; elle habilitera la femme à faire tous les actes de la tutelle et ce sans autorisation de son mari.

Si la femme tutrice non mariée veut se marier, il sera procédé, comme pour la mère tutrice, conformément à l'article 395.

Dans ce cas, comme dans le cas précédent, le mari deviendra de droit cotuteur, conformément à l'article 396.

ARTICLE 2.

L'article 405 du Code civil est modifié et complété comme suit :

Art. 405. — Lorsqu'un enfant mineur et non émancipé restera sans père ni mère, ni tuteur élu par ses père ou mère, ni ascendant ou ascendante, comme aussi lorsque le tuteur de l'une des qualités ci-dessus exprimées se trouve ou dans l'une des exclusions dont il sera parlé ci-après, ou valablement dispensé il sera pourvu par un conseil de famille à la nomination d'un tuteur.

ART. 3.

Les articles 408, 423, 432 du Code civil sont modifiés ainsi qu'il suit :

Art. 408. — Les frères et sœurs germains du mineur sont seuls exceptés de la limitation de nombre posée en l'article précédent; s'ils sont six ou au delà, ils seront tous membres du conseil de famille qu'ils composeront seuls avec les ascendants ou les ascendantes; s'ils sont en nombre inférieur, les autres parents ne seront appelés que pour compléter le conseil.

Deze machtiging wordt binnen acht dagen gegeven door eene verklaring afgelegd voor den vrederechter der woonplaats van den minderjarige; zij maakt de vrouw bevoegd tot het uitoefenen van alle verrichtingen der voogdij, zonder dat daartoe eene nieuwe machtiging van haren man noodig is.

Indien de ongetrouwde vrouw-voogdes een huwelijk wil aangaan, wordt er gehandeld zooals ten aanzien der moeder-voogdes in artikel 395 is bepaald.

In dat geval, evenals in het vorige geval, wordt de man van rechtswege medevoogd, overeenkomstig artikel 396.

ART. 2.

Artikel 405 van het Burgerlijk Wetboek wordt gewijzigd en aangevuld als volgt :

Art. 405. — Wanneer een minderjarig kind, dat niet handlichting heeft bekomen, overblijft zonder vader, moeder, of voogd door den vader of de moeder benoemd, en zonder bloedverwant of bloedverwante in de opgaande lijn, alsmede wanneer de voogd, eene der opgenoemde betrekkingen hebbende, zich bevindt, in een der gevallen van uitsluiting, waarvan hierna wordt gesproken, of geldig is verschoond, wordt door den familieraad in de benoeming van een voogd voorzien.

ART. 3.

De artikelen 408, 423, 432 van het Burgerlijk Wetboek worden gewijzigd als volgt :

Art. 408. — Alleen de volle broeders en zusters van den minderjarige zijn uitgezonderd van de beperking van getal bepaald bij het vorig artikel; indien zij zes in getal zijn, of daarboven, zijn zij allen lid van den familieraad, welken zij alleen uitmaken met de mannelijke of vrouwelijke bloedverwanten in de opgaande lijn; indien zij minder in getal zijn, worden de andere bloedverwanten slechts opgeroepen om den raad voltallig te maken.

Art. 423. — En aucun cas le tuteur ne votera pour la nomination du subrogé tuteur, lequel sera pris, hors le cas des frères germains ou des sœurs germaines dans celle des deux lignes à laquelle le tuteur n'appartiendra pas.

Art. 432. — *Nulle femme ne peut être forcée d'accepter la tutelle.*

Nul homme, non parent ni allié, ne peut être forcé d'accepter la tutelle que dans le cas où il n'existerait pas, dans la distance de quatre myriamètres, des parents ou alliés en état de gérer la tutelle.

Art. 423. — In geen geval mag de voogd medestemmen voor de benoeming van den toezienden voogd; deze wordt, buiten het geval van volle broeders of zusters, genomen uit die der beide lijnen waartoe de voogd niet behoort.

Art. 432. — *Geene vrouw kan worden gedwongen de voogdij te aanvaarden.*

Geen man, die niet bloedverwant of aangehuwde is, kan worden gedwongen de voogdij teaanvaarden, tenzij er binnen den afstand van vier myriameter geene bloedverwanten of aangehuwden bestaan, in staat de voogdij uit te oefenen.

H. DENIS.

Chambre des Représentants.

SÉANCE DU 18 DÉCEMBRE 1906.

Proposition de loi ayant pour but l'abrogation ou la modification des articles 402, 403, 404, 405, 408, 423, 432, 435 et 442 du Code civil et donnant à la femme l'entrée dans les conseils de famille et le droit de gérer une tutelle.

DÉVELOPPEMENTS

MESSIEURS,

La Chambre vient, par un vote récent, de biffer de notre législation l'unique disposition qui interdisait la recherche de la paternité.

Il est dans notre Code une autre disposition qu'il importe de faire disparaître au plus tôt, parce qu'elle constitue une flagrante injustice envers la femme et qu'elle est contraire à l'intérêt bien entendu de l'enfance; nous visons l'alinéa 3 de l'article 442, qui exclut de la tutelle et des conseils de famille les femmes autres que la mère et les ascendantes.

Le Code de 1804, si peu favorable aux droits des femmes, marquait cependant en matière de tutelle un progrès en leur faveur : il accorde à la mère survivante la tutelle légitime (art. 390); il permet à la mère de désigner un tuteur testamentaire (art. 397); il autorise le conseil de famille à déférer à l'ascendante la tutelle dative.

« Il a paru juste, dit Berlier dans son Exposé des motifs, de faire participer les mères aux honneurs de la tutelle légitime : autrefois elles pouvaient être tutrices de leurs enfants, mais ce n'était que par une espèce de dérogation de droit commun.

» Cependant avaient-elles pour leurs enfants moins de tendresse et d'affection que leur père?... »

» Et en leur accordant comme un droit ce qu'elles n'obtenaient que comme une grâce, n'était-ce pas leur rendre justice et relever leur caractère trop longtemps méconnu? »

« La mère, écrit M. Laurent, est tutrice de droit; cette innovation est un hommage rendu au principe de l'égalité, et si jamais l'égalité est nécessaire, c'est bien quand il s'agit de remplir un devoir et de donner une preuve d'affection. »

Ces raisons justifient excellemment la dévolution de la tutelle légale à la mère survivante, mais elles condamnent non moins péremptoirement l'exclusion des femmes de la tutelle dative ou testamentaire.

La mission du tuteur est de prendre soin de la personne du mineur et de la représenter dans tous les actes de la vie civile.

La mère survivante est présumée légalement capable de remplir cette double mission.

De quel droit établit-on à charge des sœurs, tantes ou autres proches parentes une présomption absolue d'incapacité?

Quelles raisons allègue-t-on pour les assimiler à des mineurs et à des interdits?

« Cette assimilation », écrit M. Réville (page 5 de la proposition de loi relative à la réforme de la tutelle présentée à la Chambre française, session de 1905), « suffit à montrer que nous nous trouvons encore ici en présence » de l'idée d'infériorité intellectuelle et civile chère à nos vieux romanistes.

» Elle ne se justifie plus à une époque où la femme reçoit une instruction » analogue, quelquefois supérieure à celle de l'homme.

» N'est-il pas grotesque de voir figurer dans un conseil de famille des » gens n'ayant qu'une capacité morale et intellectuelle secondaire, quand » leur sœur institutrice, munie de ses diplômes, aussi proche, quelquefois » plus proche parente qu'eux du mineur, s'en trouve exclue à cause de ce » que les anciens commentateurs appelaient *fragilitas sexus*. »

Depuis que ces idées sur l'infériorité de la femme ont trouvé une consécration dans le Code Napoléon, cent ans ont passé sur notre pays, cent ans de travail pacifique, qui ont profondément modifié les conditions de la vie intellectuelle et morale des femmes aussi bien que des hommes.

Et aujourd'hui, on peut affirmer que la présomption légale d'incapacité est assez souvent démentie par les faits pour justifier et nécessiter un changement dans la législation.

Pourquoi restreindre le *choix* du dernier survivant ou du conseil de famille aux seuls parents mâles et les obliger parfois à s'adresser à des étrangers, alors qu'il y a des proches parentes ayant toutes les capacités requises?

Le conjoint survivant ou le conseil de famille sont les meilleurs juges de l'intérêt du mineur, et cet intérêt exige que leur choix puisse se faire entre le plus grand nombre de personnes possible.

S'ils jugent que c'est une femme qui est le mieux à même de se charger de l'éducation de l'enfant et de l'administration de ses biens, la loi en leur interdisant ce choix méconnaît l'intérêt du mineur, qu'elle a pour mission de protéger.

Il est d'ailleurs dans notre jurisprudence tel exemple où la Cour, malgré les dispositions impératives du Code et les instances du tuteur, a fait respecter dans l'intérêt de l'enfant la volonté manifestée dans le testament du père de laisser la garde de l'enfant du premier lit à sa seconde épouse. (Affaire de la Rousselière.)

Preuve évidente, ajoutée aux autres qui précèdent, que l'abrogation de l'alinéa 3, de l'article 442 s'impose.

Cet alinéa pourra être remplacé par la disposition nouvelle inscrite dans l'article nouveau 442bis.

C'est la seule modification fondamentale que nous demandons au législateur d'apporter au titre de la tutelle.

La disposition de l'article 402 doit être modifiée parce qu'elle consacre la supériorité injustifiée ou tout au moins la préférence de l'ascendance paternelle sur la maternelle.

D'une façon générale, entre le père et la mère il se comprend que le père soit préféré à cause du principe d'autorité maritale et paternelle; mais quand il s'agit d'ascendants plus éloignés, il n'y a plus que les présomptions d'affection et d'expérience qui puissent être prises en considération.

L'abrogation des articles 403 et 404 découle de la modification de l'article 402, et les modifications que le texte de la proposition de loi ci-jointe apporte aux articles 405, 408, 423 et 432 du Code civil ne sont que des modifications de forme nécessaires pour mettre la rédaction des textes d'accord avec le principe nouveau introduit dans la loi.

D'ailleurs les législations étrangères nous montrent la voie à suivre :

En Italie, la sœur germaine non mariée peut être, comme une ascendante, nommée tutrice par le conseil de famille.

La loi du canton de Genève (1897) est absolument libérale.

En voici le texte :

« Toute personne, sans distinction de sexe, peut être appelée aux fonctions » de tuteur, de subrogé tuteur, de curateur, de conseil judiciaire ainsi qu'à » faire partie d'un conseil de famille. »

En Hongrie, les femmes peuvent faire partie des conseils de famille.

En Russie, la capacité civile de la femme ne subit aucune restriction.

Le Code civil allemand va très loin dans la voie de l'égalité : une femme peut être désignée tutrice par le testament du père ou de la mère.

Toute femme a droit à la tutelle des enfants qui ne sont pas les siens, sous réserve pour la femme mariée de ne pouvoir être nommée tutrice qu'avec le consentement de son mari.

Le Code hollandais (modifié récemment) reproduit à peu près les mêmes dispositions.

Il est intéressant pour la thèse que nous soutenons de reproduire ici l'article 387^b.

« La femme mariée ne peut accepter la tutelle sans l'assistance de son » mari ou son autorisation écrite.

» Si le mari a prêté son assistance ou donné son consentement, ou s'il a » épousé la femme après qu'elle avait accepté la tutelle, ou si la femme a » accepté la tutelle avec l'autorisation du juge, la tutrice mariée, aussi bien » que la tutrice célibataire, est habilitée à tous les actes concernant la » tutelle, sans autre autorisation, et responsable de ce chef. »

Les modifications introduites déjà en matière de tutelle dans les diverses législations citées et les travaux des juristes, dans tous les pays de l'Europe,

démontrent que l'on ne peut tarder plus longtemps à faire disparaître de nos lois des dispositions qui sont en contradiction flagrante avec nos mœurs domestiques, le développement de la culture intellectuelle et morale des femmes et avec l'ensemble des idées modernes sur leur rôle dans la famille.

Nous basant sur ces considérations, nous avons l'honneur de demander à la Chambre des Représentants d'adopter la proposition de loi dont le texte suit.

H. DENIS.

PROPOSITION DE LOI

ARTICLE PREMIER.

Les articles 402, 403, 404, 442 du Code civil sont abrogés ou modifiés ainsi qu'il suit :

Art. 402. — Lorsqu'il n'a pas été choisi au mineur un tuteur par le dernier mourant de ses père et mère et que le mineur a un autre ascendant ou ascendante, celui-ci sera tuteur de droit.

S'il y a concurrence entre plusieurs ascendants ou ascendantes, la nomination sera faite par le conseil de famille.

Art. 403. — Cet article est abrogé.

Art. 404. — Cet article est abrogé.

Art. 442. — Ne pourront être tuteurs ni membres de conseils de famille :

1° Les mineurs, excepté les père et mère ;

2° Les interdits ;

3° Tous ceux qui ont ou dont les père et mère ont avec le mineur un procès dans lequel l'état de ce mineur, sa fortune ou une partie notable de ses biens sont compromis.

Art. 442 bis. — La femme mariée nommée tutrice devra être autorisée par son mari, qui devient cotuteur, à accepter la tutelle.

WETSVOORSTEL

ARTIKEL 1.

De artikelen 402, 403, 404, 442 van het Burgerlijk Wetboek worden ingetrokken of gewijzigd zooals volgt :

Art. 402. — Wanneer niet door den laatststervende, vader of moeder, voor den minderjarige een voogd is gekozen en de minderjarige een anderen bloedverwant of bloedverwante in de opgaande lijn bezit, is deze van rechtswege voogd.

Treden verscheidene bloedverwanten in de opgaande lijn, mannelijke of vrouwelijke, te gelijker tijd op, dan geschiedt de benoeming door den familieraad.

Art. 403. — Dit artikel wordt ingetrokken.

Art. 404. — Dit artikel wordt ingetrokken.

Art. 442. — Voogd of lid van den familieraad mogen niet zijn :

1° Minderjarigen, uitgezonderd de vader en de moeder ;

2° Geïnterdiceerden ;

3° Al degenen die zelf of wier vader en moeder met den minderjarige een rechtsgedinghebben, waarbij de staat van den minderjarige, zijn vermogen of een aanzienlijk gedeelte zijner goederen is betrokken.

Art. 442bis. — De gehuwde vrouw, die tot voogdes is benoemd, moet tot het aanvaarden van de voogdij worden gemachtigd door haren man, die medevoogd wordt.

Cette autorisation sera donnée dans la huitaine par une déclaration faite devant le juge de paix du domicile du mineur; elle habilitera la femme à faire tous les actes de la tutelle et ce sans autorisation de son mari.

Si la femme tutrice non mariée veut se marier, il sera procédé, comme pour la mère tutrice, conformément à l'article 395.

Dans ce cas, comme dans le cas précédent, le mari deviendra de droit cotuteur, conformément à l'article 396.

ARTICLE 2.

L'article 405 du Code civil est modifié et complété comme suit :

Art. 405. — Lorsqu'un enfant mineur et non émancipé restera sans père ni mère, ni tuteur élu par ses père ou mère, ni ascendant ou ascendante, comme aussi lorsque le tuteur de l'une des qualités ci-dessus exprimées se trouve ou dans l'une des exclusions dont il sera parlé ci-après, ou valablement dispensé il sera pourvu par un conseil de famille à la nomination d'un tuteur.

ART. 3.

Les articles 408, 423, 432 du Code civil sont modifiés ainsi qu'il suit :

Art. 408. — Les frères et sœurs germains du mineur sont seuls exceptés de la limitation de nombre posée en l'article précédent; s'ils sont six ou au delà, ils seront tous membres du conseil de famille qu'ils composeront seuls avec les ascendants ou les ascendantes; s'ils sont en nombre inférieur, les autres parents ne seront appelés que pour compléter le conseil.

Deze machtiging wordt binnen acht dagen gegeven door eene verklaring afgelegd voor den vrederechter der woonplaats van den minderjarige; zij maakt de vrouw bevoegd tot het uitoefenen van alle verrichtingen der voogdij, zonder dat daartoe eene nieuwe machtiging van haren man noodig is.

Indien de ongetrouwde vrouw-voogdes een huwelijk wil aangaan, wordt er gehandeld zooals ten aanzien der moeder-voogdes in artikel 395 is bepaald.

In dat geval, evenals in het vorige geval, wordt de man van rechtswege medevoogd, overeenkomstig artikel 396.

ART. 2.

Artikel 405 van het Burgerlijk Wetboek wordt gewijzigd en aangevuld als volgt :

Art. 405. — Wanneer een minderjarig kind, dat niet handlichting heeft bekomen, overblijft zonder vader, moeder, of voogd door den vader of de moeder benoemd, en zonder bloedverwant of bloedverwante in de opgaande lijn, alsmede wanneer de voogd, eene der opgenoemde betrekkingen hebbende, zich bevindt in een der gevallen van uitsluiting, waarvan hierna wordt gesproken, of geldig is verschoond, wordt door den familieraad in de benoeming van een voogd voorzien.

ART. 3.

De artikelen 408, 423, 432 van het Burgerlijk Wetboek worden gewijzigd als volgt :

Art. 408. — Alleen de volle broeders en zusters van den minderjarige zijn uitgezonderd van de beperking van getal bepaald bij het vorig artikel; indien zij zes in getal zijn, of daarboven, zijn zij allen lid van den familieraad, welken zij alleen uitmaken met de mannelijke of vrouwelijke bloedverwanten in de opgaande lijn; indien zij minder in getal zijn, worden de andere bloedverwanten slechts opgeroepen om den raad voltallig te maken.

Art. 423. — En aucun cas le tuteur ne votera pour la nomination du subrogé tuteur, lequel sera pris, hors le cas des frères germains ou des sœurs germaines dans celle des deux lignes à laquelle le tuteur n'appartiendra pas.

Art. 432. — Nulle femme ne peut être forcée d'accepter la tutelle.

Nul homme, non parent ni allié, ne peut être forcé d'accepter la tutelle que dans le cas où il n'existerait pas, dans la distance de quatre myriamètres, des parents ou alliés en état de gérer la tutelle.

Art. 423. — In geen geval mag de voogd medestemmen voor de benoeming van den toezienden voogd; deze wordt, buiten het geval van volle broeders of zusters, genomen uit die der beide lijnen waartoe de voogd niet behoort.

Art. 432. — Geene vrouw kan worden gedwongen de voogdij te aanvaarden.

Geen man, die niet bloedverwant of aangehuwde is, kan worden gedwongen de voogdij teaanvaarden, tenzij er binnen den afstand van vier myriameter geene bloedverwanten of aangehuwden bestaan, in staat de voogdij uit te oefenen.

H. DENIS.
